

Posudek oponenta

Název práce: Dramatická výchova ve druhé třídě základní školy

Autorka: Kateřina Hloušková

Vedoucí práce: Mgr. Radmila Svobodová

Oponent: Mgr. Radek Marušák

Kateřina Hloušková ve své práci popisuje a reflektuje vlastní zkušenosti se zaváděním dramatické výchovy jako předmětu ve druhé třídě základní školy. Poněkud neústrojně jsou do práce, která je rozsáhlou kasuistikou, vřazeny předpokládané hypotézy. Myslím, že práce nevychází z přístupu hypotéza – výzkum – vyhodnocení, ale z přístupu realita, zkušenost – reflexe a vyhodnocení – závěry a hypotézy pro další výzkum. Navíc autorkou stanovené hypotézy jsou značně subjektivní povahy, zejména hypotéza druhá. Cílem této práce tedy, podle mého názoru, není ověřit předem stanovené hypotézy, ale odborně a poučeně vyhodnotit zásadní pedagogickou zkušenost, vyvodit závěry zcela individuální, ale i obecnější povahy a vytyčit možnosti dalšího ověřování a výzkumu.

Na úvod je třeba napsat, že práce Kateřiny Hlouškové je velmi bohatá v nabízeném empirickém materiálu, zde je těžiště práce a zde také diplomantka prokazuje své hodnoty pedagoga – praktika. To však tak zcela nelze říci o části teoretické. Ta je kompilací z odborné literatury, bohužel však více z literatury starší (chybí např. zásadní práce J. Valenty, nové publikace E. Machkové, S. Mackové atd.). Ta akcentuje zejména potenciál dramatické výchovy v osobnostním a sociálním rozvoji žáků. To je jistě nepopíratelný klad v případě kvalitního procesu. Dramatická výchova se však poměrně zásadně vymezila i v oblasti umělecké, tedy jako obor umělecko-pedagogický. To je však v autorčině práci poněkud upozaděno (viz s. 20: „Dramatická výchova vede k osobnostně sociálnímu vývoji...“ – diplomantka nezmiňuje učení a rozvoj v oblasti umělecké). Autorka se také velmi často dovolává učebních osnov Obecné školy, Rámcový vzdělávací program a školní vzdělávací programy nejsou v práci zmíněné, přitom Rámcový vzdělávací program je pro školy v současné době zásadním dokumentem a předmět Dramatická výchova obsahuje.

Otázka: Co vede diplomantku k akcentování osobnostně sociálního směřování procesu dramatické výchovy? Mohla by na konkrétních příkladech svých lekcí ukázat i na uměleckou rovinu procesu?

Mohla by diplomantka porovnat oba dokumenty (osnovy pro Obecnou školu a Rámcový vzdělávací program) případně další dokumenty, které s dramatickou výchovou na základní škole souvisejí?

V některých teoretických kapitolách je patrné jisté zjednodušení. V kapitole 3.2.1 autorka pouze zcela okrajově a povrchně zmiňuje profesní předpoklady učitele dramatické výchovy, v kapitole 3.2.2 uvádí, že dramatickou výchovu je možno vyučovat v bloku s jinými předměty nebo jako samostatný předmět, RVP však umožňuje i jiné formy realizace (dílny, tematické bloky, projekty, kroužky...), fáze přípravy lekce (s.20) jsou vztaženy pouze k určitému typu lekce (práce s příběhem ve strukturovaném celku), zjednodušené ve své jednoznačnosti je i schéma lekce ze str. 21-23. Vzhledem k zaměření práce chybí zevrubná kapitola o dramatické výchově ve školách, o jejich podobách, možnostech, cílech, souvislostech s jinými předměty. Tento kontext by jistě pomohl diplomantce při argumentaci o začlenění výuky dramatické výchovy do školního vzdělávacího programu. Hluboká znalost oboru, jeho souvislostí a teorie, je zásadní při jeho obhajobě v rámci kurikula, zejména pro ty, kteří mu nejsou nakloněni, ať už je to vedení školy, kolega ve sboru, rodič...

Co chybí práci v teoretické části, nahrazuje diplomantka v části praktické. Zde nabízí čtenáři bohatství materiálu a zkušeností s komentáři a zajímavými reflexemi. Lekce jsou různé povahy, ukazují promyšlenost a provázanost procesu. Přestože byl nakonec předpokládaný plán splněn jen zčásti, je inspirativnost nabídnutého materiálu značná – Kateřina Hloušková nabízí lekce zaměřené na budování skupiny a její dynamiky, lekce průpravného charakteru i lekce zaměřené na zkoumání tématu, příběhu, situace. Využívá bohatý arzenál metod, lekce jsou však celistvé, připravované s jasným vědomím cílů. Navíc byly (většina) realizovány čtyřikrát – zajímavé je tak i srovnání procesu v jednotlivých skupinách.

Otázka: Vidí diplomantka důvody větší „úspěšnosti“ procesu ve skupině B a D spíše v dětech a skupině nebo spíše v tom, že ona sama opakováním lekce získávala větší jistotu a lekce doladila?

Velmi zajímavé, a to i pro čtenáře, jenž se dramatickou výchovou nezabývá, jsou autorčiny komentáře ke vzniklým problémovým situacím a způsoby jejich řešení. Katka Hloušková tak ukazuje sebe jako pedagoga velmi citlivého k dětem, jejich potřebám, pedagoga, jenž si je vědom horizontů své práce, o dětech a jejich problémech, selháních a neúspěších přemýšlí nestereotypně, v souvislostech, perspektivách. Pedagoga, který učí totéž i děti, vede je k sebehodnocení, zvažování důsledků, zodpovědnosti. Pro diplomantku samotnou zatím zůstává výzvou zvládat podobným způsobem i problémové situace s vedením školy, kolegy.

Otázka: Jaké cesty volila diplomantka pro uhájení potřebnosti vlastního prostoru?

Jak reagovala na rozhodnutí ředitele o klasifikování dramatické výchovy v souhrnné klasifikaci za český jazyk?

V závěru se diplomantka drží zejména konkrétních jednotlivostí, které ji provázely na její roční cestě s dramatickou výchovou ve druhé třídě. Pro čtenáře by však byla dobrá obecněji platná zjištění a obecnější závěry. K tomu směřují i poslední otázky posudku: *Mohla by autorka na základě nabytých zkušeností uvést, jaké konkrétní podmínky (kromě v práci uvedených) by zajistila pro příští působení, co by ochránila, změnila, požadovala, a to jak v okolnostech povahy subjektivní, tak i v okolnostech objektivních, vyplývajících z povahy procesu dramatické výchovy?*

Přestože v teoretické části nacházím množství problémů, považuji tuto práci za kvalitní, a to zejména bohatostí empirického materiálu a s ním spojené reflexe. Práci doporučuji k obhajobě.